

ЗРАЗКИ СИТУАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

1. Моральний клімат будь-якого колективу має пряме відношення до продуктивності праці та коефіцієнту корисної дії цього колективу. На Вашу думку, як Ви, як керівник, забезпечуватимете відмінну дисципліну, належний морально-психологічний клімат. І, чи вважаєте Ви партнерські відносини між керівником і підлеглими правильними?

2. Поняття «професійне вигорання людини» можливе на будь-якому робочому місці, проте у школі це явище найпоширеніше. Ваші дії, як керівника, з метою запобігти і не допустити його у педагогічному колективі.

3. Запропонуйте проект плану заходів з поліпшення мотивації серед учнів та педагогів закладу загальної середньої освіти?

4. Назвіть переваги та ризики, які на Вашу думку, можуть виникнути в процесі децентралізації та реформи місцевого самоврядування в сфері освіти.

5. Керівники комунальних закладів освіти прирівняні до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. У галузі освіти працює багато близьких осіб, що не заборонено Законом України «Про запобігання корупції». Керівники призначають премії, щорічну грошову винагороду вчителям – своїм близьким родичам за погодженням з головою профспілкового комітету та письмово повідомляють орган управління освітою. Запропонуйте заходи зовнішнього контролю за врегулюванням потенційного конфлікту інтересів у комунальному навчальному закладі.

6. У закладі ЗСО сформувався злагоджений і дружний колектив. Усі прийшли на місце роботи практично одночасно, і у всіх була однакова заробітна плата. Керівник розподіляв навантаження між працівниками рівномірно (наскільки було можливо), і в колективі з цього приводу ніколи не виникало невдоволення, усі вважали, що все справедливо. Через півтора року один працівник змінила своє ставлення до роботи. Відмовлялася виконувати доручення з різних причин. Паралельно вона дуже активно проводила свою «політику дружби» стосовно керівника. У результаті у колективі почалися хвилювання. Працівники постійно обговорювали ситуацію щодо своєї колеги і керівника.

Дайте оцінку ситуації, що склалася.

Чи можна в цьому випадку спрогнозувати, що надалі буде відбуватися в колективі?

7. У закладі загальної середньої освіти посаду вчителя займає педагогічний працівник 1950 року народження. До керівника навчального закладу неодноразово зверталися батьки та учні з претензіями до виконання посадових обов'язків зазначеного вчителя та наріканнями на професійні якості та подачу навчального матеріалу. Індивідуальні бесіди та розмови із вчителем не принесли бажаних результатів, тому звернення батьків та невдоволення учнів продовжувалися.

Ваші дії у зазначеній ситуації?

Вкажіть шляхи вирішення даного питання.

8. У навчальному закладі працює учитель – пенсіонер та молодий спеціаліст однієї спеціалізації. У двох написані заяви на повне тижневе навантаження. Згідно Закону України «Про загальну середню освіту», встановити навантаження менше тарифної ставки без письмової згоди працівника керівник закладу не має права. Таку заяву працівники відмовилися писати. А забезпечити двох працівників повною ставкою (18 год.) не має можливості (враховуючи кількість класів та відповідну кількість годин із даного предмета).

Як вирішити дану проблему?

На що керівник має звернути увагу при розподілі педагогічного навантаження?

9. Олена взяла щоденник, у який я тільки-но поставив середню оцінку, і, відвернувшись, змахнула сльозу. Розумію, вона, звісно ж, розраховувала на більше. Нелегко учитися в школі молодшому в сім'ї, якщо старший був учнем зразковим... Олена — третя дитина в родині. Дівчинка здібна, одна з кращих у класі. Але пам'ятають учителі старшу Іру. От була учениця. Олена переважно програє в порівнянні зі старшою сестрою. І здібності не ті, і завзятості характеру такої немає. Іншу на її місці хвалили б постійно. Але вчителі чекають від неї чогось більшого. Оцінки ставлять не найвищі. От і я поставив сьогодні Олені лише «задовільно», хоча іншому за відповідь, напевне, поставив би й більше. Я теж чекаю від дівчинки чогось такого... Вважають, що людина стає кращою і сильнішою, якщо від неї вимагають більшого, ніж вона робить...

Чи вважаєте ви правильною цю педагогічну позицію вчителя?

Чи правильні його підходи до оцінки праці дівчинки?

Опишіть свої психолого-педагогічні пошуки шляхів до дитини.

10. До вас, як до керівника, зранку звернулася мама учня 5-го класу з наступною проблемою: класний керівник моєї дитини, замість того, щоб проводити уроки, постійно розмовляє по телефону. Викликайте її сюди і поговоримо.

Проаналізуйте поведінку мами.

Запропонуйте свій варіант розв'язання психолого-педагогічної ситуації.

11. Кінець серпня. У кабінет директора школи приходять 15 учнів 10 класу (всього у класі - 28 учнів) і просять призначити класним керівником не Марію Петрівну, а Юлію Іванівну. (у минулому році на паралелі було три дев'ятих класи, при формуванні десятих класів стало два і зміна класних керівників була неминучою). Якими мають бути дії директора школи?

12. Кінець першого півріччя навчального року. Другий клас. Класовод працює з дітьми з першого класу на час відпустки по догляду за дитиною основної працівниці. Основна працівниця повідомляє про свій намір перервати відпустку по догляду за дитиною і стати до роботи з січня місяця. Батьки звертаються до директора школи з проханням не міняти вчительку, тому що діти до неї звикли. Які дії директора школи?

13. Делегація від батьків другокласників звернулася до директора школи з проханням перевести у інший клас учня, який порушує дисципліну, обзиває дітей. Мотивуючи свою вимогу тим, що переживають за життя і здоров'я своїх дітей. Поводяться категорично, обіцяють звернутися до органів управління освітою, міської влади. Які дії директора школи?

14. Конфлікт відбувся між молодістю вчителькою музики і учнем 6-го класу Ігорем, важким, запальним хлопчиком із неблагополучної сім'ї, який не користується в класі авторитетом. Тривав урок музики, вчителька оголосила оцінки за вікторину, проведену на минулому уроці. Ігорю здалося, що вчителька занизила йому оцінку. Він грубо обізвав її та вийшов із класу. Вчителька веліла переказати Ігорю, щоб до неї на урок він більше не приходив. Як установити нормальні взаємини між учнем і вчителем музики?

15. Миколка, кмітливий, енергійний і непосидючий п'ятикласник, постійно дратує вчительку своїми базіканнями та вертлявістю. Не допомогло пересаджування за першу парту. Дисциплінарні зауваження лише на декілька хвилин заспокоюють пустуна. І ось одного разу, не витримавши перешіптування хлопчика з сусідом, педагог рішуче заявила: „Наступного разу без батька або матері на урок не приходи!” Засмучений п'ятикласник кулею вилетів із класу. Вчителька звернулася за порадою до директора школи.

16. У дівчинки зіпсувалися взаємини з класним керівником. На її уроках Оля не відповідає, на спроби з'ясувати ситуацію говорить грубощі або вперто мовчить. Прохання і вимоги не виконує, порушує дисципліну, причому робить це демонстративно, підкреслюючи свою неповагу до вчительки. Що б ви порадили вчительці?

17. Учень 10-го класу на уроках історії займався з великим небажанням. Учитель не змогла знайти контакт із учнем, часто робила йому грубі зауваження з приводу його ставлення до занять. Учень у відповідь на це навмисно порушував дисципліну. Одного разу він так поведився на уроці, що вчителька попросила його вийти з класу. Учень відмовився виконати прохання вчителя. Тоді вона підійшла до його столу, взяла портфель і викинула в коридор. Учень підійшов до столу вчительки, узяв її сумку і кинув уздовж класу. Вчителька звернулася до директора школи за порадою.

18. Завуч школи, вчитель історії, не підготував вчасно важливі документи, чим створив несприятливу ситуацію у роботі і отримав догану за недобросовісне виконання обов'язків. У той же час стає відомо, що його учень здобув перемогу на олімпіаді всеукраїнського рівня. Чи правильно буде одразу після покарання заохочувати і визнавати заслуги підлеглого?

19. Учитель В.В. систематично порушує дисципліну і не виконує своїх професійних обов'язків при потуранні його безпосереднього керівника завуча М.М.. Директор школи знає не тільки про погану роботу В.В., але й про те, що М.М. не явно, внаслідок своєї слабохарактерності чи приятельських стосунків з В.В., фактично заохочує недобросовісність В.В. чи замовчує її. Безпосередніх, явних причин і зачіпок для покарання М.М. (безпосереднього керівника), начебто немає: покараним повинен бути В.В. (підлеглий). Але водночас директор школи усвідомлює, що в поганій роботі В.В. є значна частка вини М.М. Кого ж варто більшою мірою покарати?

20. Все почалося в той день, коли Настю, ученицю 5-Б класу, не пустили вранці до школи. В її школі для всіх учнів була введена обов'язкова форма: піджак зеленого кольору. Того ранку Настя піджак не вдягла, бо за день до того дівчинка забруднила його і мама віднесла річ до хімчистки, іншого піджака у дівчинки не було. Настя була прикро вражена, коли черговий при вході не впустив її до школи, посилаючись на наказ директора „без шкільної форми нікого в школу не впускати!”. Засмучена дівчинка вже налаштувалась вертатися додому, як раптом побачила завуча з виховної роботи, Марію Іванівну, яка піднімалася сходами шкільного ганку.

- Добрий день, Маріє Іванівно, чому мене не пускають до школи? Я вчора забруднила піджак і мама віднесла його до хімчистки, а черговий каже, що без піджака в школу не можна!

- Настю, не вигадуй дурниць і передай мамі, щоб вона частіше ходила на батьківські збори. Тоді б вона знала, що існує наказ, відповідно до якого всі учні повинні ходити до школи тільки в шкільній формі!

Повернувшись додому, Настя ледве встигла застати маму до того, як вона пішла на роботу. Мати вислухала доньку і була вкрай обурена вчинком шкільної адміністрації, після чого прийшла зі скаргою до директора школи.

Що повинен зробити директор школи у такій ситуації?

21. До директора школи звертається молода вчителька і повідомляє, що учень 8 класу на уроці обізвав її нецензурними словами. Як директору правильно вирішити дану ситуацію?

22. До директора школи звернулися батьки учениці 8 класу з тієї причини, що однокласник їхньої дочки виставив у соцмережі відео, на якому зафіксоване її побиття іншими учнями. Якими мають бути дії директора у такому випадку?

23. Територія школи не ізольована від міста. Як результат - на території закладу відпочивають мешканці міста, розпивають алкоголь, палять цигарки, вигулюють собак. Яким чином адміністрація школи може домогтися порядку на території школи?

24. Що відбулося з цими дітьми у сфері освіти – сегрегація, інтеграція чи інклюзія? Це сегрегація, інтеграція чи інклюзія?

1. Ярослав – незрячий. Директор місцевої школи відмовився приймати хлопчика і у 8 років Ярослава відправили у спеціальну школу, де він вивчив азбуку Брайля і зараз

навчається досить успішно. Коли він приїжджає на канікули додому, інші діти не хочуть з ним гратися.

2. У Захара труднощі в навчанні. Йому необхідно, щоб хтось чітко і зрозуміло пояснював, що відбувається в класі. У класі працює асистент вчителя, який разом з учителькою працює над тим, щоб полегшити Захару навчання разом з іншими дітьми. Вчителька заохочує інших дітей спілкуватися із Захаром і надавати йому підтримку.

3. Восьмикласниця Іванна користується інвалідним кріслом. Вона не може брати участь у практичних заняттях з хімії, які проводяться в лабораторії на другому поверсі – у школі немає ліфта. На всіх інших уроках Іванна бере активну участь.

25. Засновником прийнято рішення про реорганізацію закладу освіти. Опишіть дії керівника.

26. Атестаційна комісія вимагає у педагога, що атестується, розміщення матеріалів (звіти, конспекти уроків, фотоматеріали, друковані роботи) на веб-сторінках та зобов'язує вчителя оформляти папки з документами щодо результативності своєї роботи. Чи є правомірними ці дії?

27. З вересня 2018 року розпочали діяльність інклюзивно-ресурсні центри. Назвіть основні форми і методи співпраці закладу освіти з інклюзивно-ресурсним центром.

28. Ви дізналися про факти у Вашому закладі, що можна інтерпретувати як булінг. Який порядок реагування керівника закладу у такому випадку?

29. Педагог-організатор школи О.В. повернулася з відпустки із запізненням на два дні і мотивувала це тим, що «неможливо було виїхати з Мелітополя, де вона відпочивала».

За порушення трудової дисципліни їй винесли догану.

Незабаром після цього відбувся міський КВК між командами шкіл, в підготовці до якого О.В. брала найактивнішу участь і команда школи посіла 1 місце.

Проте на педраді, де підбивалися підсумки роботи школи за семестр, О.В. не була навіть згадана в числі учасників підготовки до цього заходу, бо завуч школи викреслила її прізвище з тексту своєї доповіді.

Як правильно вчинити директору у даній ситуації?

30. У двох класах учні залишили класні дошки не витерти.

Перший учитель, прийшовши на урок, вилаяв клас, наказав черговому витерти дошку і в роздратованому стані почав заняття.

Другий зробив інакше. Він сам спокійно і ретельно витер дошку й сказав: «Якщо вам важко витирати дошку, попередьте мене заздалегідь. Я буду приходити раніше і приводити дошку в порядок, щоб ми не втрачали даремно робочого часу».

Порівняйте поведінку двох учителів.

Хто з них, на вашу думку, вчинив правильно?

Поясніть, чому ви так вважаєте.

Критерії оцінювання ситуаційних завдань

Під час розв'язання ситуаційних завдань кандидатам забороняється користуватися додатковими електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками, іншими матеріалами, а також спілкуватись один з одним.

У разі порушення зазначених вимог кандидат відсторонюється від подальшого проходження конкурсу, про що складається відповідний акт, який підписується членами Комісії, які здійснювали нагляд, або присутніми членами конкурсної комісії.

Під час проведення перевірки знань при розв'язанні ситуаційного завдання кожен кандидат самостійно обирає завдання шляхом витягування екзаменаційного білета.

За розв'язання ситуаційного завдання виставляються такі бали:

3 бали - кандидатам, які відповіли правильно і повно на питання;

2 бали - кандидатам, які відповіли дали не повну відповідь на питання;

1 бал - кандидатам, які частково дали відповідь на питання;

0 балів - кандидатам, які не надали правильної відповіді.